

ภาคผนวก ข

โครงการอบรมสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

**โครงการอบรมสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด**

-----

1. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาโดยยึดหลักสำคัญ 3 ประการ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนการกระจายอำนาจ และการบริหารโดยคณะกรรมการ จากหลักการดังกล่าวการบริหารและการจัดการศึกษาจึงเป็นการกระจายอำนาจให้คณะกรรมการในชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของชุมชนและท้องถิ่น สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นสถานศึกษาที่บริหารและจัดการศึกษาโดยคนในชุมชนในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา ในปี 2543 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของผู้แทนชุมชนที่เข้าไปเป็นกรรมการสถานศึกษาโดยผู้แทนเหล่านั้นมาจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง ครู องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการนี้ผู้วิจัยกำลังศึกษาเรื่อง “ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด” มีความประสงค์ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติหน้าที่ ความรู้ความสามารถ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การทดลองใช้ แบบสอบถามเพื่อนำไปปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จึงได้จัดทำโครงการอบรมสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 2 โรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนโพธิ์ทองพิทยาคม และ โรงเรียนทุ่งกุลาประชานุสรณ์

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ การวางแผน การบริหารและการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา
3. เพื่อทดลองใช้แบบสอบถามงานวิจัย

3. เป้าหมายและวิธีดำเนินการ

โดยการจัดอบรมสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 2 โรงเรียน รวม 30 คน การอบรมใช้วิธีการบรรยาย ดังนี้

1. บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การวิเคราะห์สภาพและปัญหาการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ทดลองแบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถาม
4. การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. งบประมาณ ใช้งบประมาณของผู้วิจัย จำนวน 15,000 บาท ประกอบด้วย

1. ค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง	จำนวน	3,000	บาท
2. ค่าตอบแทนวิทยากร	จำนวน	1,500	บาท
3. พาหนะเดินทางของผู้เข้ารับการอบรม	จำนวน	9,000	บาท
4. ค่าวัสดุอุปกรณ์	จำนวน	1,500	บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)	จำนวน	15,000	บาท

5. กำหนดระยะเวลาดำเนินการ

กำหนดการอบรมสัมมนาในวันที่ 20 มกราคม 2555 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

6. วิทยากร

1. นายนิคม สุวพงษ์ ข้าราชการบำนาญ อดีตศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. นายอุปกรณ์ ดีเสมอ ผู้วิจัย
3. นายบุญมี ราญมีชัย ผู้ช่วยผู้วิจัย

4. นายธรรมบุญ ภูมิพันธ์ ผู้ช่วยผู้วิจัย
5. นายวิศรุต ศรีสองเมือง ผู้ช่วยผู้วิจัย

7. ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
2. กองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
3. ผู้วิจัย

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อเสร็จสิ้นการอบรมสัมมนาแล้วจะทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะผู้วิจัย มีความรู้ความเข้าใจ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารและการจัดการศึกษา
3. สภาพการปฏิบัติหน้าที่ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ผลที่ได้จะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติที่ถูกต้อง อันจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรอื่นต่อไป

การอบรมสัมมนาและทดลองใช้แบบสอบถามพอสรุปได้ ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 2 โรงเรียน จำนวน 30 คน ให้ความร่วมมือทุกขั้นตอน ช่วงเช้าเป็นการบรรยายหัวข้อทางวิชาการ เรื่อง บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง จากนั้นผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นคำถามแล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมตอบทีละคนซึ่งส่วนใหญ่ก็มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่เพิ่มขึ้น จากนั้นได้แจกแบบทดสอบเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ประเมินตนเองภายหลังการอบรมแล้ว ส่วนในช่วงบ่ายเป็นการแบ่งกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน แต่ละกลุ่มกำหนดให้วิเคราะห์โดยใช้หลัก Swot analysis เกี่ยวกับสภาพการณ์มีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้เข้ารับการอบรมต่างให้ความสนใจและแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย

2. การทดลองตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ตอบแบบสอบถามไปพร้อมกัน และเป็นการประหยัดเวลา ผู้วิจัยจึงได้อ่านแบบสอบถามให้ฟังทีละข้อทั้ง 6 ตอน และให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้โดยอิสระปราศจากการชี้นำใด ๆ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 5 ข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มากที่สุด 11 คน รองลงมาเป็นผู้แทนองค์กรชุมชน 9 คน มีอายุระหว่าง 61 ปีขึ้นไป การศึกษาดำเนินการปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่เกษตรกรกรรมและค้าขาย

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 12 ข้อ ซึ่งเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการตอบตั้งแต่การปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด ไปจนถึงน้อยที่สุด ข้อที่เห็นว่าได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา รองลงมาเป็นการเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติน้อยไปจนถึงปานกลาง คือ การแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบและตามที่เห็นสมควร รองลงมา คือ การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา และการปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 18 ข้อ ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามจะมีระดับการตอบตั้งแต่ไม่มีปัญหาจนถึงมีปัญหามากที่สุด ผู้วิจัยจึงตั้งประเด็นคำถามเพิ่มเติมว่า เรื่องที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา มากที่สุด ส่วนใหญ่จะตอบว่า ไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่

ถูกต้อง การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน การจัดทำหลักสูตร การวางแผน การควบคุม กำกับดูแลและการประเมินผลโรงเรียน

ตอนที่ 4 ความต้องการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 25 ข้อ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความต้องการสูงสุด โดยเฉพาะด้านการพัฒนาตนเองในแต่ละเรื่อง คือ แนวทางการปฏิบัติและความรับผิดชอบที่ถูกต้องตามบทบาทหน้าที่ การกำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษา การจัดทำหลักสูตรการศึกษาและท้องถิ่น การบริหารงบประมาณ การกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เทคนิคการประชุมและการทำงานเป็นหมู่คณะ การสืบค้นข้อมูลข่าวสารทางการศึกษา

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา มี 25 ข้อ ส่วนใหญ่คำถามครอบคลุมทุกประเด็น

ตอนที่ 6 ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาแต่ละคนที่เป็นตัวแทนขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนโยบายและการวางแผนของโรงเรียน ควรแก้ไข โดยจัดอบรมชี้แจงความเข้าใจ

1.2 การจัดทำข้อมูลภายในโรงเรียนส่วนใหญ่คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ทราบรายละเอียดจึงแก้ไขไม่ถูกต้อง ควรแก้ไข โดยโรงเรียนจะต้องให้ข้อมูลเท่าที่ควรให้คณะกรรมการทราบในส่วนที่ขาดจะได้แก้ไข

1.3 ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงจึงทำให้การพิจารณาแผนปฏิบัติการประจำปีผิดพลาดอยู่เสมอ ควรแก้ไข โดยประชุมคณะกรรมการก่อนทุกครั้ง

1.4 ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก และประเมินการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ควรแก้ไข โดยการประชาสัมพันธ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของชุมชนก่อนการจัดทำแผน

1.5 การประชุมวางแผนการบริหารและการจัดการศึกษานั้นมีจริง แต่โรงเรียนจะเป็นผู้กำหนด ชุมชนจะรับทราบจากผู้แทนที่เข้าร่วมประชุม แต่การเสนอแนวทางปฏิบัติมีน้อย ควรแก้ไข โดยประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบหลาย ๆ ช่องทาง

2. ด้านความสามารถ

2.1 การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษาคือ ความไม่รู้ไม่เข้าใจ โดยโรงเรียนจะเป็นคนกำหนดเองแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการ

2.2 การจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่นเป็นเรื่องที่เคยทำมาก่อนแล้ว เพียงแต่ไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง

2.3 การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นสถานที่ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน

3. ข้อสังเกตในการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาประมาณคนละ 1 – 1.30 ชั่วโมง เนื่องจากแบบทดสอบมี 2 ชุด ข้อคำถามจำนวน 100 ข้อ ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความเบื่อหน่าย ประกอบกับข้อคำถามตอนสุดท้ายเป็นความคิดเห็นเพิ่มเติม ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารไม่ค่อยตอบตามความเป็นจริง ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนองค์กรชุมชน ไม่ค่อยตอบเพราะไม่ชำนาญในการเขียนหนังสือ กลัวผิด และผิใจผู้บริหาร ส่วนผู้แทนครู ตอบได้ตรงประเด็นดี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อความในบางตอน เพื่อให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์ต่อไป